

Fremsat den 18. november 2009 af økonomi- og erhvervsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forbrugerklager og retsplejeloven

(Omkostningsdækning i forbindelse med forbrugersager ved domstolene)

§ 1

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager, som ændret ved lov nr. 431 af 6. juni 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 1336 af 19. december 2008 og lov nr. 517 af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:

1. § 4 d ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 4 d. Når der er truffet afgørelse i en klagesag, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene. Forbrugerstyrelsen kan på forbrugers anmodning indbringe sagen for domstolene på forbrugers vegne, hvis afgørelser eller forlig ikke efterleves.

§ 4 e. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning meddele en forbruger, der helt eller delvis har fået medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved retssagen, omkostningsdækning efter reglerne i stk. 2 og 3.

Stk. 2. Omkostningsdækning kan gives til en retssag i 1. instans, når retssagen er anlagt af forbrugeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af den erhvervsdrivende til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet. Omkostningsdækning kan ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Stk. 3. Retsplejelovens §§ 331-335 finder tilsvarende anvendelse. Retsplejelovens § 335, 2. pkt., finder dog kun anvendelse, hvis forbrugeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 325.

§ 4 f. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger, som har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved retssagen, godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, såfremt sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har

kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum. Bestemmelserne i § 4 e, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Omkostninger ved sagen dækkes efter stk. 1, i det omfang statskassen, hvis der havde været meddelt omkostningsdækning efter § 4 e, ville have ydet dækning efter § 4 e, stk. 3, jf. retsplejelovens §§ 331, 332 og 334.

Stk. 3. Når Forbrugerstyrelsen har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, sender Forbrugerstyrelsen sagen til den ret, der behandler eller har behandlet sagen, hvorefter retten fastsætter, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

Stk. 4. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger godtgørelse fra statskassen af en eventuel selvrisiko i henhold til en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved en retssag som nævnt i § 4 e, stk. 1 og 2.

§ 4 g. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger godtgørelse fra statskassen for udgifter, som med føje er afholdt i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse truffet af eller et forlig indgået for Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn.

§ 4 h. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om omkostningsdækning eller godtgørelse efter §§ 4 e-4 g, herunder om at ansøgningen skal indgives inden en bestemt frist og om de oplysninger, som ansøgeren skal meddele.

Stk. 2. Forbrugerstyrelsens afgørelser efter §§ 4 e-4 g kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1069 af 6. november 2008, som ændret senest ved lov nr. 517 af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:

1. § 327, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i Advokatnævnet, jf. § 146, et huslejenævn eller et beboerklagenævn eller et centralt statsligt klagenævn med undtagelse af Forbrugerklagenævnet, og sagen er indbragt af ansøgeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af modparten til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2010.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på sager, hvor klagen til Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn er indgivet den 1. januar 2010 eller senere.

§ 4

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 4 d-4 h i lov om forbrugerklager, som affattet ved denne lovs § 1, kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Lovforslagets formål
2. Lovforslagets baggrund
3. Gældende ret
4. Lovforslagets indhold
 - 4.1. Generelle principper for den foreslåede ordning
 - 4.2. Afgørelser og forlig omfattet af lovforslaget
 - 4.3. Kriterier for dækning af udgifter
 - 4.4. Vejledning af forbrugeren
5. Lovovervågning
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
7. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet
8. Administrative konsekvenser for erhvervslivet
9. Administrative konsekvenser for borgerne
10. Miljømæssige konsekvenser
11. Forholdet til EU-retten
12. Hørte myndigheder og organisationer m.fl.
13. Sammenfattende skema

1. Lovforslagets formål

I dag kan Forbrugerstyrelsen på forbrugers anmodning indbringe sagen for domstolene på forbrugers vegne, hvis afgørelser truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn eller forlig indgået i forbindelse med klagebehandlingen ikke efterleveres. Når sagen er indbragt for domstolene, foretager Forbrugerstyrelsen ikke yderligere udover at følge op på rettens afgørelse i sagen.

Lovforslaget skal gøre det muligt for Forbrugerstyrelsen at dække en forbrugers udgifter i forbindelse med en retssag på baggrund af en afgørelse eller et forlig, hvor forbrugeren har fået helt eller delvis medhold. Dækning af udgifter vil kunne opnås uafhængigt af forbrugers indtægtsforhold, men vil være subsidiær i forhold til en eventuel retshjælpsdækning.

Formålet med lovforslaget er at sikre, at en forbruger ikke af økonomiske årsager afholder sig fra at føre en retssag mod den erhvervsdrivende, når en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn eller et forlig indgået i forbindelse med klagebehandlingen ikke efterleveres af den erhvervsdrivende. Forbrugerstyrelsen skal efter lovforslaget kunne dække en forbrugers udgifter i forbindelse med et sagsanlæg.

Med lovforslaget foreslås der etableret en særlig ordning på området for disse klagesager med henblik på at

styrke efterlevelsen af de nævnsafgørelser, hvor forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i sagen i nævnet.

2. Lovforslagets baggrund

Ved lov nr. 517 af 12. juni 2009 om ændring af lov om forbrugerklager og retsplejeloven (Tvangsfuldbyrdelse af klagenævnsafgørelser m.v.), som træder i kraft den 1. januar 2010, blev der indført regler, der gør det muligt under visse betingelser at tvangsfuldbyrde en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn i forhold til den erhvervsdrivende. Loven indebærer, at et klage- eller ankenævn skal forkynde en afgørelse for den erhvervsdrivende, hvis forbrugeren har fået helt eller delvis medhold. Hvis den erhvervsdrivende ikke ønsker at være bundet af afgørelsen, skal den pågældende skriftligt meddele dette til nævnet inden en frist på 30 dage fra forkyndelsen af afgørelsen. Forholder den erhvervsdrivende sig passivt, vil afgørelsen efter udløbet af fristen kunne tvangsfuldbyrdes. Forbrugeren har herefter mulighed for at gå til fogedretten og få inddrevet det beløb, som den erhvervsdrivende skal betale ifølge afgørelsen. Den erhvervsdrivende skal efter loven oplyses om sin retsstilling i forbindelse med forkyndelsen.

Hvis den erhvervsdrivende inden for fristen på 30 dage imidlertid skriftligt meddeler klage- eller ankenævnet, at den pågældende ikke ønsker at være bundet af afgø-

relsen, er det som hidtil op til forbrugeren at indbringe sagen for domstolene.

I forarbejderne til lov nr. 517 af 12. juni 2009, jf. pkt. 1.2. og 3.1.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslag L nr. 175 (fremsat den 26. marts 2009), er det anført, at der som supplement til de foreslåede regler om adgang til tvangsfuldbyrdelse af klagenævnsafgørelser vil blive etableret en ordning, der styrker forbrugeren mulighed for bistand i forbindelse med en retssag. Ordningen vil ifølge forarbejderne indebære, at Forbrugerstyrelsen sikrer, at en eventuel retssag mod en erhvervsdrivende kan føres for forbrugeren, således at det blandt andet undgås, at en forbruger af økonomiske årsager afholder sig fra at føre sagen. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at det er hensigten, at et lovforslag om den omtalte ordning skal fremsættes i folketingssamlingen 2009/2010 med henblik på ikrafttræden samtidig med lov nr. 517 af 12. juni 2009 den 1. januar 2010.

3. Gældende ret

I det følgende redegøres der for de nye bestemmelser i forbrugerklageovens §§ 4-4 d, som blev indført ved lov nr. 517 af 12. juni 2009, og som træder i kraft den 1. januar 2010.

Efter lov om forbrugerklager § 4 d, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009, kan Forbrugerstyrelsen på forbrugeren anmodning indbringe sagen for domstolene på forbrugeren vegne, hvis afgørelser truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn eller forlig indgået i forbindelse med klagebehandlingen ikke efterleves.

Forbrugerstyrelsen vejleder i den forbindelse forbrugeren om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, herunder om mulighederne for fri proces eller for at få dækket sagsomkostningerne gennem en retshjælpsdækning.

Reglerne om retshjælp og fri proces findes i retsplejelovens kapitel 31. Det følger af disse regler blandt andet, at en forbruger, der opfylder nærmere fastsatte økonomiske betingelser, kan få fri proces til en retssag mod den erhvervsdrivende, når den pågældende har fået helt eller delvis medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, medmindre omkostningerne ved sagen må anses for at blive uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtsgrundlag, eller det er åbenbart, at den pågældende ikke kan få medhold i sagen ved domstolene. Fri proces kan alene gives, hvis ansøgerens indtægtsgrundlag ikke overstiger 264.000 kr., eller, hvis ansøgeren lever i et samlivsforhold, hvis summen af parrets samlede indtægtsgrundlag ikke overstiger 336.000 kr. De nævnte beløb forhøjes med 46.000 kr. for hvert barn, herunder stedbørn og plejebørn, under

18 år, som enten bor hos ansøgeren eller i overvejende grad forsørges af denne.

Mange forbrugere har en retshjælpsforsikring, der dækker omkostningerne ved, at en forbruger fører retssag mod en erhvervsdrivende. En eventuel retshjælpsdækning er primær i forhold til fri proces, og der ydes derfor som udgangspunkt ikke fri proces, hvis forbrugeren har en retshjælpsforsikring, der dækker sagen. Der er dog typisk en selvrisiko på 10 % af de samlede omkostninger eller et minimum på ca. 2.500 kr. Hvis omkostningerne ved en retssag overstiger retshjælpsforsikringens maksimum, kan der efter ansøgning ydes godtgørelse fra statskassen for den del af omkostningerne ved retssagen, der overstiger maksimum, hvis ansøgeren i øvrigt opfylder betingelserne for at få fri proces, herunder den økonomiske betingelse.

Såfremt forbrugeren ønsker bistand til at indbringe sagen for domstolene, vil Forbrugerstyrelsen vejlede om, hvorledes gennemførelsen af forbrugeren krav kan ske, herunder om sagen fx skal anlægges efter retsplejelovens regler om behandling af sager om mindre krav, jf. lov om forbrugerklager § 4 d, stk. 2. Forbrugerstyrelsen sikrer, at der foreligger de fornødne oplysninger til en vurdering af, om forbrugeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, eller om en retshjælpsforsikring skal udnyttes. Såfremt en sag er omfattet af reglerne om behandling af sager om mindre krav, tilbyder Forbrugerstyrelsen i givet fald at kontakte forbrugeren forsikringsselskab med henblik på en afklaring af, om sagen er omfattet af retshjælpsforsikringen. Er en sag ikke omfattet af reglerne om mindre krav, opfordres forbrugeren til at undersøge, om sagen er omfattet af en retshjælpsforsikring og i givet fald at kontakte en advokat med henblik på, at denne anmelder sagen til forsikringsselskabet. Dette skyldes, at det er en betingelse for at opnå dækning gennem en eventuel retshjælpsforsikring, at sagen anmeldes af en advokat, der har påtaget sig at føre sagen. Såfremt forbrugeren ikke har en retshjælpsforsikring, udtager Forbrugerstyrelsen stævning på forbrugeren vegne.

Forbrugerstyrelsen kan, i forbindelse med at der udtales stævning i sagen, samtidig søge om fri proces på forbrugeren vegne. Når sagen er indbragt for domstolene, foretager Forbrugerstyrelsen ikke yderligere udover at følge op på rettens afgørelse i sagen.

Såfremt en forbruger ikke har en retshjælpsforsikring, der dækker sagens omkostninger, og forbrugeren heller ikke opfylder betingelserne for at få fri proces, er der i dag ikke mulighed for, at en forbruger kan få dækket udgifter i forbindelse med et sagsanlæg ved domstolene.

4. Lovforslagets indhold

4.1. Generelle principper for den foreslåede ordning

Af lovtekniske grunde foreslås det at nyaffatte den endnu ikke ikrafttrådte § 4 d i lov om forbrugerklager, som blev indført ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009, og i umiddelbar forlængelse heraf indsætte nye bestemmelser om omkostningsdækning. Denne model er fundet mest hensigtsmæssig, idet vedtagelsen af nærværende lovforslag først forventes at ske, efter at §§ 4-4 d i lov om forbrugerklager er trådt i kraft den 1. januar 2010.

Lovforslaget har som anført under punkt 1 til formål at sikre en højere grad af efterlevelse af de klagenævnsafgørelser, hvor en forbruger har fået helt eller delvis medhold i en klagenævns sag. Det må forventes, at størstedelen af de erhvervsdrivende – som i dag – også fremover vil efterleve en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn. Lovforslaget vil derfor først og fremmest bidrage til at højne efterlevelsen i forhold til den gruppe erhvervsdrivende, som hidtil ikke har efterlevet afgørelser.

Den foreslåede ordning svarer i vidt omfang til retsplejelovens regler om fri proces, men ordningen går på nogle punkter videre end retsplejelovens regler om fri proces. Således afviger den foreslåede ordning fra retsplejelovens regler om fri proces ved, at der ikke skal gælde nogen økonomiske betingelser for at være omfattet af den foreslåede ordning. En forbruger vil således uafhængigt af sine indtægtsforhold kunne få dækket omkostninger efter ordningen. Efter retsplejelovens regler om fri proces vil der ikke kunne meddeles fri proces, selv om en ansøger opfylder de økonomiske betingelser herfor, hvis omkostningerne ved sagen må antages at blive uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtsgrundlag. Også på dette punkt fraviger den foreslåede ordning retsplejelovens regler om fri proces, idet der ikke gælder en sådan begrænsning af forbrugerens adgang til at få dækket udgifter efter ordningen.

En forbruger vil efter forslaget kunne få dækket udgifter i forbindelse med en retssag, der vedrører det krav, der er fastsat i klagenævnsafgørelsen eller forliget. Har en forbruger kun fået delvis medhold af et klagenævn og ønsker at anlægge en sag for et krav, der ligger udover det, der er fastsat i nævnets afgørelse eller forliget, kan der kun opnås støtte efter lovforslaget til den del af kravet, som svarer til nævnets afgørelse eller forliget.

Den overordnede ramme for de foreslåede regler er, at der kan gives dækning af udgifter i tre hovedsituationer. Den første situation er, hvor der ikke foreligger en retshjælpsdækning, men hvor der ydes omkostningsdækning efter lovforslaget. Den anden situation er, hvor den

pågældende forbruger har en retshjælpsdækning, men hvor der er behov for at yde godtgørelse udover forsikringens maksimum og/eller for forsikringens selvrisiko. Den tredje situation er, hvor der kan ske godtgørelse af forbrugerens udgifter til tvangsfuldbyrdelse af en nævnsafgørelse eller et forlig.

Det foreslås, at en eventuel retshjælpsforsikring skal være primær i forhold til den foreslåede ordning.

Med udgangspunkt i ovenstående overvejelser er lovforslaget udformet således, at Forbrugerstyrelsen efter ansøgning kan meddele en forbruger omkostningsdækning, når forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, og forbrugeren ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved retssagen. Omkostningsdækningen kan gives til en retssag i 1. instans, når retssagen er anlagt af forbrugeren til opfyldelse af en nævnsafgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller når retssagen er anlagt af den erhvervsdrivende til ændring af afgørelsen eller forliget. Det foreslås, at det er retten, der træffer afgørelse om sagsomkostninger og omkostningsdækning. For disse sager foreslås det endvidere, at retsplejelovens regler om fri proces §§ 331-335 finder tilsvarende anvendelse. Dette indebærer blandt andet, at en forbruger vil få beskikket en advokat og at det er retten, der træffer afgørelse om advokatens salær. Omkostningerne vil blive afholdt inden for Forbrugerstyrelsens eller Økonomi- og Erhvervsministeriets rammer.

Det foreslås endvidere, at Forbrugerstyrelsen efter ansøgning kan bestemme, at en forbruger, der har en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved en retssag, skal have godtgjort den del af omkostningerne ved retssagen, der overstiger forsikringens maksimum, hvis sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum. Det forudsættes også her, at forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i nævnet. Det foreslås endvidere, at retten også i disse tilfælde skal træffe afgørelse om omkostningsdækning.

Det foreslås dernæst, at Forbrugerstyrelsen kan godtgøre en eventuel selvrisiko i henhold til en retshjælpsforsikring i forbindelse med en retssag på grundlag af en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, eller et forlig indgået i forbindelse med en sådan klagesagsbehandling.

Omkostningsdækning efter de foreslåede bestemmelser vil ikke kunne gives, hvis det er åbenbart, at forbrugeren ikke vil kunne få medhold. Der ligger ikke heri, at Forbrugerstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skal foretage en nærmere vurdering af forbrugerens mulighed for at

få medhold under en retssag. Der vil dog ikke kunne opnås bistand, hvis det må anses for åbenbart, at forbrugeren ikke vil kunne få medhold, fordi der fx efterfølgende er afsagt en dom, der strider imod nævnsafgørelsen. Hensigten med bestemmelsen er at give hjemmel til at afslå dækning i tilfælde, hvor det på baggrund af nye oplysninger må anses for åbenbart, at forbrugeren ikke vil få medhold i sagen. Det er ikke hensigten, at Forbrugerstyrelsen i forbindelse med vurderingen af en ansøgning på grundlag af en afgørelse fra et godkendt, privat klage- eller ankenævn generelt skal foretage en vurdering af, om nævnets afgørelse vil medføre det samme resultat ved domstolene.

Den foreslåede ordning træder på klagenævnsoområdet i stedet for retsplejelovens regler om fri proces. Som en konsekvens heraf foreslås retsplejeloven ændret i overensstemmelse hermed. En forbruger vil herefter ikke kunne få fri proces, men vil kunne få dækning af omkostninger efter den foreslåede ordning. En forbruger, der ville have kunnet opnå fri proces efter retsplejelovens regler herom, vil altid kunne opnå dækning efter den foreslåede ordning.

Den foreslåede ordning indebærer ikke, at Forbrugerstyrelsen påtager sig at føre sagerne for forbrugerne i de tilfælde, hvor (advokat)bistand er nødvendig. En forbruger, der har en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved retssagen, må derfor som i dag rette henvendelse til en advokat herom. Lovforslaget vil ikke medføre ændringer i forhold til de situationer, hvor Forbrugerstyrelsen tilbyder at udtage stævning for forbrugeren.

Endelig foreslås der etableret en ordning, hvor Forbrugerstyrelsen efter ansøgning kan dække en forbrugers udgifter i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller et forlig, herunder en afgørelse eller et forlig efter § 4 c, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009. Udgifter til tvangsfuldbyrdelse bliver normalt pålagt den erhvervsdrivende, der ikke opfylder dommen eller forliget. Lovforslaget skal give mulighed for at godtgøre en forbruger afholdte udgifter til fogedretten i det tilfælde, hvor den erhvervsdrivende viser sig at være ude af stand til at betale de pålagte omkostninger, eller hvor fogedretten på baggrund af den bevisførelse, der kan ske ved fogedretten, finder det betænkeligt at fremme sagen, og hvor der derfor pålægges forbrugeren nogle omkostninger i forbindelse med indbringelse af sagen for fogedretten. De udgifter, der vil kunne blive tale om at dække, vil fx kunne være en eventuel fogedafgift og omkostninger i forbindelse med en udkørende fogedforretning, ligesom der i sjældnere tilfælde vil kunne være behov for advokatbistand i forbindelse med behandlingen af en sag i fogedretten. Den foreslåede be-

stemmelse omfatter som udgangspunkt alene udgifter til tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller et forlig. I de tilfælde, hvor forbrugeren har fået en dom og erhvervet et krav, der kan tvangsfuldbyrdes, følger det af henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 3, og stk. 3, at udgifter hertil dækkes direkte efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e.

4.2. Afgørelser og forlig omfattet af lovforslaget

Efter de foreslåede regler kan Forbrugerstyrelsen efter ansøgning helt eller delvis dække en forbrugers udgifter til en sag i 1. instans mod den erhvervsdrivende. De foreslåede bestemmelser vil være relevante i de tilfælde, hvor forbrugeren må anlægge en retssag, fordi den erhvervsdrivende efter § 4 a, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009, har meddelt nævnet, at vedkommende ikke ønsker at være bundet af afgørelsen. Der vil endvidere kunne opnås dækning af udgifter til en forbrugers sagsanlæg på baggrund af et forlig, der ikke er efterlevet, og som er tilstrækkeligt præcist til, at Forbrugerstyrelsen på forbrugeren anmodning kan indbringe sagen for domstolene på forbrugeren vegne. Der vil også kunne opnås dækning af forbrugeren udgifter i forbindelse med en retssag, som den erhvervsdrivende har anlagt til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet. Dækning af udgifter vil også kunne omfatte udgifter til en appelsag, når forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i den foregående instans, og sagen er appelleret af modparten.

For at et forlig skal kunne indbringes for domstolene og være omfattet af reglerne om dækning af udgifter efter lovforslaget, skal det være indgået skriftligt af parterne, og det skal af forliget klart fremgå, hvilke rettigheder og forpligtelser parterne pålægges. Ved Forbrugerklagenævnet indgås en del forlig formløst – fx pr. telefon – og sådanne forlig vil ikke være tilstrækkeligt præcise til, at Forbrugerstyrelsen på forbrugeren anmodning kan indbringe sagen for domstolene på forbrugeren vegne. Hvis et sådant formløst forlig ikke efterleves, vil sagen blive genoptaget og afsluttet med en nævnsafgørelse. Hvis et forlig indgået i forbindelse med en nævnsbehandling opfylder betingelserne i retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4, herunder navnlig, at det udtrykkeligt er bestemt i forliget, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse, vil det umiddelbart kunne danne grundlag for tvangsfuldbyrdelse ved fogedretten.

4.3. Kriterier for dækning af udgifter

Udgangspunktet efter lovforslaget er, at en forbruger, der har fået helt eller delvis medhold i en afgørelse eller et forlig, får dækket sine omkostninger ved en retssag. Mange klagesager vedrører krav af relativt beskeden

værdi. Det gælder fx ved Forbrugerklagenævnet, hvor en del klagesager vedrører sko og tekstiler. Lovforslaget omfatter også sager vedrørende sådanne små krav. Der skal ikke foretages en nærmere vurdering af forbrugers mulighed for at få medhold under en retssag. Der vil dog ikke kunne opnås bistand, hvis det må anses for åbenbart, at forbrugeren ikke vil kunne få medhold, fordi der fx efterfølgende er afsagt en dom, der strider imod nævnsafgørelsen.

4.4. Vejledning af forbrugeren

Forbrugerstyrelsen vil i forbindelse med gennemførelsen af lovforslaget tage initiativ til en styrkelse af vejledningen af forbrugeren om de forskellige muligheder for gennemførelse af et krav fastslået i en klagenævnsafgørelse eller et forlig, hvor forbrugeren har fået helt eller delvis medhold. Der vil blive udarbejdet skriftligt vejledningsmateriale, og der vil blive givet mulighed for at få mundtlig vejledning både telefonisk og ved personligt fremmøde. Vejledningen vil ligeledes omfatte fremgangsmåden i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller et forlig. De godkendte, private klage- eller ankenævn skal ligeledes på baggrund af Forbrugerstyrelsens vejledningsmateriale oplyse forbrugeren om dennes mulighed for at få gennemført et krav fastslået i en nævnsafgørelse eller et forlig, og om mulighederne for at få dækket omkostningerne ved en retssag helt eller delvis.

5. Lovovervågning

Lovforslaget skal ses i sammenhæng med lov nr. 517 af 12. juni 2009 og vil, såfremt lovforslaget bliver vedtaget, blive evalueret i sammenhæng med lov nr. 517 af 12. juni 2009, når loven har været i kraft i tre år. Der vil blandt andet blive set på, om loven har medført den ønskede lettelse af forbrugers adgang til at få gennemført sit krav. Økonomi- og Erhvervsministeriet (Forbrugerstyrelsen) vil efterfølgende udarbejde en redegørelse, der efter høring af organisationer m.v. vil blive oversendt til Folketingets Erhvervsudvalg.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes at ville medføre økonomiske omkostninger for det offentlige i størrelsesordenen 3,5 mio. kr. årligt.

Af disse afholdes de 1,6 mio. kr. inden for Forbrugerstyrelsens egen ramme. De 1,6 mio. kr. dækker Forbrugerstyrelsens omkostninger i forbindelse med screening og vejledning af forbrugere, forsikringselskaber og virksomheder samt administration.

Udgifterne til dækning af sagsomkostninger afhænger af antallet af sager, der føres ved domstolene og udfaldet heraf. På baggrund af et skønnet antal på 30-40 sager årligt kan omkostningerne beregnes til 1,9 mio. kr., som afholdes inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets rammer.

7. De økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

8. De administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for erhvervslivet.

9. De administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget skønnes at medføre en lettelse af de administrative byrder for borgerne, idet det vil gøre det lettere for forbrugere at føre en retssag.

10. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

12. Hørte myndigheder og organisationer m.fl.

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Ankenævnet for Bedemandsbranchen, Ankenævnet for Bus, Tog og Metro, Ankenævnet for Dyrslæger, Ankenævnet for Fondsmæglerselskaber, Ankenævnet for Forsikring, Ankenævnet for Hotel, Restaurant og Turisme, Ankenævnet for Huseftersyn, Ankenævnet for Investeringsforeninger, Ankenævnet for Køreundervisning, Ankenævnet for Tekniske Installationer, Ankenævnet på Energiområdet, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arriva Danmark, Associerede Danske Arkitekter, BAT Bornholm Amts Trafikselskab og Metroselskabet, Begravelse Danmark, Brancheforeningen for Bygningsagkyndige og Energikonsulenter, Brancheorganisationen ForbrugerElektronik, BFE, Byggeriets Ankenævn, CAD - Centralforeningen af Autoreparatører i Danmark, DAF - Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Aktive Forbrugere, Danmarks Fotohandler Forening, Danmarks Optikerforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Skohandlerforening, Danmarks Sportshandler-Forening, Dansk Bil-Forhandler Union, Dansk Byggeri, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvareværkers Forening, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Kørelærer-Union, Dansk Møbeltransport Forening, Dansk Postordre Handel, Dansk Textil Union, Danske Advokater, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Bede-

mænd, Danske Cykelhandlere, Danske Møbelhandlere, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Den Danske Bilbranche, Den Danske Dommerforening, Den Danske Dyr lægeforening, Den Danske Fondsmæglerforening, DI Handel, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Dong Energy, DS Håndværk og Industri, DSB, DSB S-Tog A/S, Energistyrelsen, FDB, FDIH - Foreningen for Distance- og Internethandel, FDM, FEHA, Finansforbundet, Finansrådet, Fondsrådet, Formanden for Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Internetleverandører, Foreningen af Danske Internet-Medier (FDIM), Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Forsikring & Pension, FynBus, Glarmesterlauget i Danmark, Grundejernes Landsorganisation, HK/Danmark, HNG/NGMN, HORESTA Hotel-, Restaurant- og Turisthverv, Håndværkets Ankenævn, Håndværksrådet,

InvesteringsForeningsRådet, IT-BrancheForeningen, ITEK, Klagenævnet for Ejendomsformidling, Midttrafik, Naturgas Fyn, Nordjyllands Trafikselskab, Pakkerejse-Ankenævnet, Parcelhusejernes Landsforening, Pengeinstitutankenævnet, Praktiserende Dyr lægers Arbejdsgiverforening, Præsidenterne for Højesteret, Vestre- og Østre Landsret, Realkreditankenævnet, Realkreditforeningen, Realkreditrådet, Rejsearrangører i Danmark, Retsplejerådet, RID Rejsearrangører i Danmark, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Karosseribyggere og Autooprettere, Statens Luftfartsvæsen, Sydtrafik, Tekniq Installatørernes Organisation, Teleankenævnet, Telekommunikationsindustrien i Danmark og Trafikselskabet Movia.

13. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Lovforslaget skønnes at medføre økonomiske omkostninger for det offentlige i størrelsesordenen 3,5 mio. kr. årligt. Af disse afholdes de 1,6 mio. kr. inden for Forbrugerstyrelsens egen ramme, mens de resterende 1,9 mio. kr. afholdes inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets rammer.
Administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget skønnes at medføre en lettelse af de administrative byrder for borgerne, idet det vil gøre det lettere for forbrugerne at føre en retssag.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Bestemmelsen i § 4 d svarer i det væsentligste til den gældende bestemmelse i § 4, således som bestemmelsen uændret er videreført i § 4 d, stk. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009, og vedrører parternes adgang til at indbringe

en sag for domstolene. Udgangspunktet efter bestemmelsen er, at hver af parterne frit kan indbringe sagen for domstolene, når der er truffet afgørelse i en klagesag. Derudover giver bestemmelsen mulighed for, at Forbrugerstyrelsen, hvis en afgørelse truffet af Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn eller forlig indgået i forbindelse med klagebehandlingen ikke efterleves, på forbrugerens anmodning kan indbringe sagen for domstolene på forbrugerens vegne. Forbru-

gerstyrelsen vil vejlede forbrugeren om muligheden for at få dækket sagsomkostninger ved en retssag gennem en retshjælpsdækning eller efter de foreslåede regler om omkostningsdækning efter lovforslaget.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e, stk. 1, kan Forbrugerstyrelsen efter ansøgning give tilsagn om at dække en forbrugers udgifter i forbindelse med et sagsanlæg, når forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn. Bestemmelsen finder alene anvendelse på sager, der ikke er dækket af en retshjælpsforsikring. Bestemmelsen skal sammen med bestemmelsen i § 4 f sikre, at en forbruger ikke af økonomiske årsager afholder sig fra at forfølge sit krav i det tilfælde, hvor den erhvervsdrivende efter lovens § 4 a, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009, har meddelt nævnet, at afgørelsen ikke vil blive efterlevet, og hvor forbrugeren derfor må indbringe sagen for domstolene for at få gennemført kravet. Der opereres ikke med en bagatelgrænse, og lovforslaget omfatter således også sager vedrørende meget små krav. Bistand efter lovforslaget kan endvidere opnås uafhængigt af forbrugers indtægtsforhold, ligesom det også vil være muligt at få dækket omkostninger, der må anses for at være uvæsentlige i forhold til ansøgerens indtægtsgrundlag. En forbruger, der ville have kunnet opnå fri proces efter retsplejelovens regler, vil altid kunne opnå dækning efter den foreslåede ordning.

Det følger af forslaget til § 4 e, stk. 2, at der kan gives omkostningsdækning til en retssag i 1. instans. Bestemmelsen omfatter både udgifter til en retssag anlagt af forbrugeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet og udgifter til en retssag, som den erhvervsdrivende har anlagt til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet. For at et forlig skal kunne indbringes for domstolene og være omfattet af reglerne om dækning af udgifter efter lovforslaget, skal det være indgået skriftligt, og det skal fremgå klart, hvilke rettigheder og forpligtelser parterne pålægges. Som nævnt indgås en del forlig ved Forbrugerklagenævnet formløst – fx pr. telefon – og sådanne forlig vil ikke være tilstrækkeligt præcise til, at Forbrugerstyrelsen på forbrugers anmodning kan indbringe sagen for domstolene på forbrugers vegne. Hvis et sådant formløst forlig ikke efterleves, vil sagen blive genoptaget og afsluttet med en nævnsafgørelse.

Hvis et forlig opfylder betingelserne i retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4, herunder navnlig, at det udtrykkeligt er bestemt, at det kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse, vil det umiddelbart kunne tvangsfuldbyrdes ved fogedretten.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der ikke gives omkostningsdækning, hvis det er åbenbart, at forbrugeren ikke vil få medhold i sagen ved domstolene. Der ligger ikke heri, at Forbrugerstyrelsen i hvert enkelt tilfælde skal foretage en nærmere vurdering af forbrugers mulighed for at få medhold under en retssag. Udgangspunktet efter bestemmelsen er, at når en forbruger har fået helt eller delvis medhold af et klagenævn, vil forbrugeren kunne få dækket udgifter i forbindelsen med et sagsanlæg. Der vil dog ikke kunne opnås bistand, hvis det må anses for åbenbart, at forbrugeren ikke vil kunne få medhold, fordi der fx efterfølgende er afsagt en dom, der strider imod nævnsafgørelsen. Hensigten med bestemmelsen er at give hjemmel til at afslå dækning i det tilfælde, hvor det på baggrund af nye oplysninger må anses for åbenbart, at forbrugeren ikke vil få medhold i sagen. Det er ikke hensigten, at Forbrugerstyrelsen i forbindelse med vurderingen af en ansøgning på grundlag af en afgørelse fra et godkendt, privat klage- eller ankenævn generelt skal foretage en vurdering af, om nævnets afgørelse vil medføre det samme resultat ved domstolene.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e, stk. 3, finder retsplejelovens §§ 331-335 tilsvarende anvendelse i sager omfattet af § 4 e.

Henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1-4, medfører for det første, at forbrugeren ikke skal betale afgifter i henhold til lov om retsafgifter.

Henvisningen indebærer dernæst, at forbrugeren får beskikket en advokat til at udføre sagen mod vederlag af statskassen. Derudover indebærer henvisningen, at forbrugeren kan få godtgjort udgifter fra statskassen, som med føje er afholdt i forbindelse med sagen. Endelig medfører henvisningen, at forbrugeren ikke skal erstatte modparten sagens omkostninger.

De foreslåede regler om omkostningsdækning i forbrugerklageloven omfatter også sager, der behandles efter retsplejelovens regler om behandling af sager om mindre krav i kapitel 39. Sådanne sager skal i relation til omkostningsdækning efter lovforslagets regler behandles på samme måde, som sager hvor der er givet fri proces efter retsplejelovens regler. I sager omfattet af disse regler indebærer det, at der først vil blive beskikket en advokat i forbindelse med hovedforhandlingen.

Selv om retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 5, der vedrører fri proces i skiftesager, ikke vil være relevant i de sager, der er omfattet af den foreslåede omkostningsdækning, er der ikke fundet tilstrækkelig anledning til særskilt at undtage denne bestemmelse fra den generelle henvisning til retsplejelovens regler om retsvirkningerne af fri proces.

Henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 2, indebærer, at der er hjemmel til, at omkostningsdækningen kan indskrænkes til enkelte af de i retsplejelovens § 331, stk. 1, nævnte begunstigelser. Bortset fra i skiftesager anvendes retsplejelovens § 313, stk. 2, imidlertid meget sjældent i praksis, og henvisningen hertil forventes ikke at få nogen praktisk betydning i de sager, der er omfattet af den foreslåede omkostningsdækning. Der er dog ikke fundet tilstrækkelig anledning til særskilt at undtage denne bestemmelse fra den generelle henvisning til retsplejelovens regler om retsvirkningerne af fri proces.

Henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 3, medfører, at dækningen efter lovforslaget omfatter hele sagen i den pågældende instans, herunder den procedure, der er nødvendig for at opnå ny foretagelse af sagen for samme ret. Derudover indebærer henvisningen, at forbrugeren vil kunne få dækket eventuelle udgifter i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af dommen, såfremt forbrugeren har erhvervet et krav, der kan tvangsfuldbyrdes. Endvidere omfatter dækningen de foranstaltninger, som afhensyn til forberedelsen af sagsanlægget med føje er foretaget inden meddelelse af fri proces.

Henvisningen til § 331, stk. 4, medfører, at dækningen også omfatter behandling af sagen i 2. og 3. instans, såfremt sagen er indbragt for højere ret af modparten, og forbrugeren har fået helt eller delvis medhold i den foregående instans.

Henvisningen til § 331, stk. 5, indebærer, at en bevilget omkostningsdækning ikke ophører, hvis forbrugeren dør under retssagen. Dødsboet eller arvingerne vil således kunne videreføre retssagen med omkostningsdækning.

Henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 6, indebærer, at en Forbrugerstyrelsens tilsagn kan tilbagekaldes, når de forudsætninger, under hvilke det er meddelt, viser sig ikke at være til stede eller er bortfaldet.

Henvisningen til retsplejelovens § 332, stk. 1, indebærer, at det er retten, der træffer afgørelse om betaling af sagsomkostninger, og at det sker efter reglerne om fri proces. Dette indebærer, at afgørelsen om sagsomkostninger træffes, som hvis der ikke var ydet tilsagn om omkostningsdækning, herunder et skønsmæssigt beløb svarende til de afgifter, der efter sagsgenstandens værdi skulle have været betalt. Det medfører derudover, at i det omfang, der skal betales sagsomkostninger til modparten, afholdes disse af statskassen med refusion fra Forbrugerstyrelsen eller Økonomi- og Erhvervsministeriet. Tilsvarende medfører henvisningen, at i det omfang, det pålægges modparten at betale sagsomkostninger, tilfalder beløbet statskassen. Hvis forbrugeren selv har afholdt udgifter i anledning af sagen, eksempelvis fordi forbrugeren har fremsat et krav, der ligger udover det,

der er fastsat i nævnets afgørelse eller forliget, fordeler retten dog beløbet mellem statskassen og forbrugeren. Forbrugeren kan dog ikke få tilkendt et større beløb, end det forbrugeren har afholdt.

Med henvisningen til retsplejelovens § 332, stk. 2, foreslås det endvidere, at retten også i sager, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 4 e, kan pålægge en forbruger helt eller delvis at erstatte Forbrugerstyrelsens eller Økonomi- og Erhvervsministeriets udgifter ved ordningen, i det omfang udgifterne ikke pålægges modparten, når partens forhold, herunder som disse er efter sagens udfald, taler for det. Dette kan være tilfældet, hvis en forbruger får tilkendt et større pengebeløb, eller hvor en forbruger har givet vildledende eller forkerte oplysninger i en klagesag, og på den måde fejlagtigt har fået medhold i afgørelsen ved klagenævnet.

Henvisningen til retsplejelovens § 333, stk. 1-4, indebærer, at de advokater, der af justitsministeren er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, også vil blive beskikket i en sag omfattet af § 4 e.

Derudover indebærer henvisningen, at den advokat, der har været beskikket under behandlingen af en sag omfattet af § 4 e i den foregående instans, også kan beskikkes til at føre sagen for den overordnede ret, såfremt advokaten er mødeberettiget for denne ret.

Henvisningen indebærer endvidere, at en advokat, der ikke er antaget ved vedkommende ret, efter partens anmodning kan beskikkes, såfremt det findes forsvarligt, og advokaten er mødeberettiget for retten og villig til at lade sig beskikke.

Derudover medfører henvisningen, at en autoriseret advokatfuldmægtig eller en advokat, der ikke har møderet for landsret, kan beskikkes i en sag, der anmeldes som prøvesag, hvis det findes forsvarligt. Det forudsættes dog, at sagen ikke skønnes uegnet som prøvesag, og at forbrugeren har meddelt samtykke hertil.

Selv om retsplejelovens § 333, stk. 5, der indebærer, at de advokater, der er antaget til at udføre sager for parter, der har fri proces, også skal yde retshjælp efter retsplejelovens § 323, stk. 1, 2. pkt., ikke vil være relevant i de sager, der er omfattet af den foreslåede omkostningsdækning, er der ikke fundet tilstrækkelig anledning til særskilt at undtage denne bestemmelse fra den generelle henvisning til retsplejelovens regler om retsvirkningerne af fri proces.

Henvisningen til § 334, stk. 1, medfører, at retten i sager omfattet af § 4 d, beskikker en advokat.

Henvisningen til retsplejelovens § 334, stk. 2, medfører, at der tilkommer den beskikkede advokat et passende salær samt godtgørelse for udlæg, herunder rejseud-

gifter, som advokaten med føje har haft i forbindelse med hvervet.

Det følger af henvisningen til § 334, stk. 3, at hvis forbrugeren anmoder om at få beskikket en bestemt advokat, kan retten betinge beskikkelsen af, at advokaten helt eller delvis frafalder krav mod statskassen om godtgørelse af rejseudgifter.

Henvisningen til retsplejelovens § 334, stk. 4, indebærer, at det er retten, der med udgangspunkt i de vejledende salærtakster foretager en vurdering af arbejdets omfang, sagens beskaffenhed, det opnåede resultat m.v. med henblik på udmåling af et rimeligt vederlag. Advokaten vil derfor få et salær, der svarer til det, han ville have fået, hvis der var meddelt fri proces efter retsplejelovens regler.

Det følger derudover af henvisningen til § 334, stk. 5, at en advokat i en sag omfattet af lovforslagets § 4 e ikke må modtage salær eller godtgørelse ud over de beløb, der er fastsat af retten. Forbrugeren kan dermed ikke mødes med et salærkrav fra advokaten. Det kan dog aftales, at forbrugeren betaler rejseudgifter, der ikke dækkes af statskassen, fordi forbrugeren har ønsket en bestemt advokat, jf. ovenfor om § 334, stk. 3.

Henvisningen til retsplejelovens § 335 indebærer, at statskassen (repræsenteret af Forbrugerstyrelsen) indtræder i sikredes (forbrugerens) krav mod forsikrings-selskabet, såfremt omkostninger ved sagen er dækket af en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, i det omfang statskassen har ydet dækning efter de foreslåede regler om omkostningsdækning.

Henvisningen vil have betydning i de tilfælde, hvor et forsikrings-selskab har afslået at yde forsikringsdækning, og hvor en forbruger derfor har kunnet opnå omkostningsdækning efter de foreslåede regler i § 4 e, stk. 1 og 2, men hvor der efterfølgende findes grundlag for at rejse krav mod forsikrings-selskabet, fordi forsikrings-selskabets afslag på retshjælpsforsikringsdækning blev givet med urette.

Statskassens regres mod forsikrings-selskabet omfatter ikke dækning i form af fritagelse for retsafgifter efter retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1, i de tilfælde, hvor forbrugeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces efter retsplejelovens § 325. Når forbrugeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, afholdes fritagelsen for retsafgifter således endeligt af statskassen, jf. retsplejelovens § 335, 2. pkt.

Hvis forbrugeren ikke opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, omfatter statskassens regres mod forsikrings-selskabet derimod også fritagelsen for retsafgifter efter retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 1, jf. forslaget til § 4 e, stk. 3, 2 pkt., som gør undtagelse fra

reglen i retsplejelovens § 335, 2. pkt., i de tilfælde, hvor forbrugeren ikke opfylder de økonomiske betingelser for fri proces.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 4 f, stk. 1, kan Forbrugerstyrelsen efter ansøgning fra en forbruger, der har en retshjælpsforsikring, der dækker udgifter ved en retssag, dække den del af omkostningerne ved retssagen, der overstiger retshjælpsforsikringens maksimum. Bestemmelsen bygger på retsplejelovens § 336 og giver mulighed for efterfølgende at dække omkostninger ved sagen ud over forsikringens maksimum, såfremt betingelserne i de foreslåede regler i § 4 e er opfyldt, og der derfor ville have været ydet dækning, hvis der ikke havde foreligget en retshjælpsforsikring, og sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet holdes inden for forsikringens maksimum. En retshjælpsforsikring er således primær i forhold til den foreslåede dækning efter lovforslaget. En forbruger må derfor udtømme en eventuel retshjælpsforsikring først. Mange forbrugere har en retshjælpsforsikring, og det forventes, at de fleste sager vil være omfattet af retshjælpsdækning. Forbrugerstyrelsen kan i givet fald vejlede forbrugeren om den rette fremgangsmåde i forbindelse med anmeldelse af sagen til forsikrings-selskabet. Efter de generelle forsikringsbetingelser for retshjælpsdækning skal en advokat, der har påtaget sig at føre sagen, afholde sig fra at gøre salærkrav gældende mod forbrugeren. Dette gælder dog ikke selvrisiko og eventuelle beløb ud over forsikringens dækning, eller udgifter, aftalt med sikrede inden eller senest samtidig med beslutningen om udgiftens afholdelse, når udgiften falder uden for forsikringsdækningen.

Bestemmelsen tager navnlig sigte på de tilfælde, hvor det først på et sent tidspunkt, eventuelt først ved sagens afslutning, viser sig, at omkostningerne ved sagen ikke har kunnet holdes inden for forsikringens maksimum. Det kan for eksempel være, når der kun er tale om en mindre overskridelse af maksimummet, eller der kan være tilfælde, hvor ansøgeren har fået medhold i første instans, men taber efter appel og derfor pålægges at betale (fulde) sagsomkostninger til modparten for to instanser. Bestemmelsen er dog ikke begrænset hertil og kan således anvendes, selv om ansøgeren på et tidligt tidspunkt kunne forudse, at omkostningerne ved sagen ikke ville kunne holdes inden for forsikringens maksimum. En ansøgning imødekommes, når de almindelige betingelser efter ordningen er opfyldt, og sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet holdes inden for forsikringens maksimum. En ansøgning kan i øvrigt indgives på et hvilket som helst tidspunkt af sagens behandling ved retten.

Det fremgår af den foreslåede bestemmelses *stk. 1, 2. pkt.*, at bestemmelserne i § 4 e, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse. Forbrugeren skal således også her have fået medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, ligesom der ikke kan gives omkostningsdækning, hvis det er åbenbart, at forbrugeren ikke vil få medhold i sagen. Omkostningsdækningen gives også her til en retssag, når sagen er anlagt af forbrugeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet, eller retssagen er anlagt af den erhvervsdrivende til ændring af nævnets afgørelse eller forlig indgået for nævnet.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 f, *stk. 2*, fastlægger omfanget af dækningen. Det fremgår således, at omkostninger dækkes i det omfang statskassen, hvis der havde været meddelt omkostningsdækning efter § 4 e, ville have ydet dækning efter § 4 e, stk. 3, jf. retsplejelovens §§ 331, 332 og 334. Imødekommes en ansøgning om supplerende dækning, får ansøgeren således ret til at få erstattet de omkostninger ved sagen, som kan dækkes efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e, men som ligger ud over forsikringens maksimum. Ved den konkrete beløbsmæssige udmåling må de samlede omkostninger ved sagen, som ville kunne dækkes efter den foreslåede § 4 e, derfor opgøres og fra dette beløb fratrækkes forsikringsdækningen, hvorefter differencen udbetales. Den konkrete udmåling, af hvilket beløb der kan fås dækket, foretages således af retten. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 4 e vedrørende retsplejelovens §§ 331, 332 og 334.

Lovforslaget er udformet således, at det er retten, der træffer afgørelse om størrelsen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, på samme måde, som det efter retsplejelovens § 336 er tilfældet i de sager, hvor statskassen efterfølgende godtgør omkostninger efter reglerne om fri proces. Baggrunden herfor er, at det er retten, der har behandlet sagen og derfor bedst kan vurdere sagens omkostninger.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 3* fastlægger, at Forbrugerstyrelsen, når denne har truffet afgørelse om, at betingelserne for dækning er opfyldt, skal sende sagen til den ret, der behandler eller har behandlet sagen, hvorefter retten fastsætter, hvilket beløb, der dækkes, jf. *stk. 2*. Det følger af den foreslåede bestemmelse, at en ansøgning kan indgives, både mens retssagen verserer og efter afslutningen af denne.

Den foreslåede bestemmelses *stk. 4* indebærer, at Forbrugerstyrelsen efter ansøgning kan godtgøre en forbruger udgifter til en selvrisko i henhold til en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved en retssag som nævnt i forslagens § 4 e, stk. 1 og 2. Det sikres på denne måde, at en forbruger, der har en retshjælpsforsikring,

ikke skal have udgifter i forbindelse med en retssag, og at forbrugeren ikke af økonomiske grunde afstår fra at føre sagen. Der vil ske dækning af afholdte udgifter efter fremsendelse af dokumentation til Forbrugerstyrelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 4 g sikrer, at en forbruger ikke skal have udgifter i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse eller et forlig omfattet af bl.a. § 4 c, som affattet ved § 1, nr. 1, i lov nr. 517 af 12. juni 2009. Udgifter til tvangsfuldbyrdelse bliver normalt pålagt den erhvervsdrivende, der ikke opfylder dommen eller forliget. Lovforslaget skal give mulighed for at godtgøre en forbruger udgifter til fogedretten, der med føje er afholdt, i det tilfælde hvor den erhvervsdrivende viser sig at være ude af stand til at betale omkostningerne, eller hvor fogedretten på baggrund af den bevisførelse, der kan ske ved fogedretten, finder det betænkeligt at fremme sagen, og hvor forbrugeren derfor bliver pålagt nogle omkostninger i forbindelse med indbringelse af sagen for fogedretten. Godtgørelse af udgifter vil ske efter fremsendelse af dokumentation for afholdte udgifter til Forbrugerstyrelsen. De udgifter, der vil kunne blive tale om at dække, vil fx være afgift til fogedretten samt eventuelle udlæg til udkørende fogedforretning. Der vil i sjældnere tilfælde kunne være behov for advokatbistand i forbindelse med behandlingen af en sag i fogedretten.

Den foreslåede bestemmelse omfatter som udgangspunkt alene tvangsfuldbyrdelse af afgørelser og forlig. I de tilfælde, hvor forbrugeren har fået en dom, og erhvervet et krav, der kan tvangsfuldbyrdes, følger det af henvisningen til retsplejelovens § 331, stk. 1, nr. 3, og stk. 3, at udgifter hertil dækkes direkte efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e.

Der foreslås indsat en bemyndigelsesbestemmelse i lovforslaget, der giver økonomi- og erhvervsministeren mulighed for at fastsætte nærmere regler for fremgangsmåden ved ansøgning om dækning af udgifter, herunder om formkrav til ansøgningen. Der vil blandt andet kunne fastsættes tidsfrister for indgivelse af ansøgningen i forhold til, hvornår afgørelsen er truffet. Det vil blive sikret, at en forbruger får rimelig tid til at overveje, om den pågældende ønsker at gå videre med sagen og at søge om dækning af udgifter i forbindelse med et sagsanlæg. Det vil endvidere blive præciseret, at en forbruger i forhold til udgifter efter den foreslåede bestemmelse i § 4 e, hvor forbrugeren ikke har en retshjælpsforsikring, skal indsende en ansøgning forud for et sagsanlæg med henblik på at opnå et forhåndstilsagn om, at Forbrugerstyrelsen vil dække udgifter i forbindelse med retssagen.

I forhold til godtgørelse af en eventuel selvrisko efter den foreslåede bestemmelse i § 4 f, *stk. 4*, vil der blive fastsat regler om, at godtgørelse vil ske efter fremsen-

delse af dokumentation. Tilsvarende gælder for godtgørelse af udgifter til tvangsfuldbyrdelse, hvor dokumentation vil kunne bestå i udskrift fra fogedretten.

Forslaget til § 4 h indebærer, at Forbrugerstyrelsens afgørelse efter forslaget bestemmelser §§ 4 e-4 g ikke vil kunne indbringes for anden administrativ myndighed.

Til § 2

Den foreslåede nyaffattelse af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3, skal ses i sammenhæng med de foreslåede regler i lov om forbrugerklager om omkostningsdækning i retssager om opfyldelse af afgørelser truffet af eller forlig indgået for Forbrugerklagenævnet og de private klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender (nu økonomi- og erhvervsministeren). Nyaffattelsen indebærer, at § 327, stk. 1, nr. 3, litra d) udgår af lovteksten, idet de heri nævnte sager er omfattet af de foreslåede regler i lov om forbrugerklager. Derudover indebærer nyaffattelsen, at sager om afgørelser truffet af eller forlig indgået for Forbrugerklagenævnet ikke længere vil være omfattet af retsplejelovens § 327, stk. 1. En forbruger, der ville have kunnet opnå fri proces efter retsplejelovens regler, vil altid kunne få dækket omkostninger efter den foreslåede ordning. Forbrugeren stilles således ikke ringere ved at blive afskåret fra at kunne få fri proces.

De gældende bestemmelser i retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3, litra d, samt litra c, for så vidt angår Forbrugerklagenævnet, er ikke begrænset til forbrugere, men omfatter enhver part. Det må imidlertid antages at

forekomme meget sjældent i praksis, at andre parter end forbrugere opfylder betingelserne for at få fri proces efter disse bestemmelser. Der findes derfor ikke at være grundlag for at videreføre bestemmelserne for andre parter end forbrugere, selv om kun forbrugere vil være omfattet af de foreslåede regler i lov om forbrugerklager.

Til § 3

Forslaget til *stk. 1* fastlægger lovens ikrafttræden. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. februar 2010. Det foreslås i *stk. 2*, at loven finder anvendelse på sager, hvor der er indgivet klage til Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn den 1. januar 2010 eller senere, da dette blev forudsat ved behandlingen af lov 517. af 12. juni 2009 om ændring af lov om forbrugerklager og retsplejeloven. Loven, som alene medfører ændringer, der er begunstigende over for borgerne, kommer således til at få en vis, begrænset tilbagevirkende kraft.

Den hidtidige affattelse af retsplejelovens § 327, stk. 1, nr. 3, finder fortsat anvendelse efter lovens ikrafttræden, hvis klagen til Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn er indgivet før den 1. januar 2010.

Til § 4

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed og indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Lovens § 1 kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lovgivning

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

I lov nr. 456 af 10. juni 2003 om forbrugerklager, som ændret ved lov nr. 431 af 6. juni 2005, lov nr. 538 af 8. juni 2006, lov nr. 1336 af 19. december 2008 og lov nr. 517 af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:

1. § 4 d ophæves, og i stedet indsættes:

§ 4 d. Når der er truffet afgørelse i en klagesag, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene.

»**§ 4 d.** Når der er truffet afgørelse i en klagesag, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene. Forbrugerstyrelsen kan på forbrugerens anmodning indbringe sagen for domstolene på forbrugerens vegne, hvis afgørelser eller forlig ikke efterleves.

Stk. 2. Hvis afgørelser eller forlig indgået i forbindelse med klagebehandlingen ikke efterleves, kan Forbrugerstyrelsen på forbrugerens anmodning indbringe sagen for domstolene på forbrugerens vegne.

§ 4 e. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning meddele en forbruger, der helt eller delvis har fået medhold i Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn, og som ikke har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved retssagen, omkostningsdækning efter reglerne i stk. 2 og 3.

Stk. 3. Forbrugerstyrelsens afgørelser efter stk. 2 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Omkostningsdækning kan gives til en retssag i 1. instans, når retssagen er anlagt af forbrugeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af den erhvervsdrivende til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet. Omkostningsdækning kan ikke gives, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen.

Stk. 3. Retsplejelovens §§ 331-335 finder tilsvarende anvendelse. Retsplejelovens § 335, 2. pkt., finder dog kun anvendelse, hvis forbrugeren opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, jf. retsplejelovens § 325.

§ 4 f. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger, som har en retshjælpsforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostninger ved retssagen godtgørelse fra statskassen af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, såfremt sagens karakter eller omstændighederne i øvrigt kan begrunde, at omkostningerne ikke har kunnet afholdes inden for forsikringens maksimum. Bestemmelserne i § 4 e, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Omkostninger ved sagen dækkes efter stk. 1, i det omfang statskassen, hvis der havde været meddelt omkostningsdækning efter § 4 e, ville have ydet dækning efter § 4 e, stk. 3, jf. retsplejelovens §§ 331, 332 og 334.

Stk. 3. Når Forbrugerstyrelsen har truffet afgørelse om, at betingelserne i stk. 1 for dækning af den del af omkostningerne, der overstiger forsikringens maksimum, er opfyldt, sender Forbrugerstyrelsen sagen til den ret, der behandler eller har behandlet sagen, hvorefter retten fastsætter, hvilket beløb der kan dækkes, jf. stk. 2.

Stk. 4. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger godtgørelse fra statskassen af en eventuel selvrisiko i henhold til en retshjælpsforsikring, der dækker omkostninger ved en retssag som nævnt i § 4 e, stk. 1 og 2.

§ 4 g. Forbrugerstyrelsen kan efter ansøgning yde en forbruger godtgørelse fra statskassen for udgifter, som med føje er afholdt i forbindelse med tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse truffet af eller et forlig indgået for Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn.

§ 4 h. Økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte regler om indholdet af en ansøgning om omkostningsdækning eller godtgørelse efter §§ 4 e–4 g, herunder om at ansøgningen skal indgives inden en bestemt frist, og om de oplysninger, som ansøgeren skal meddele.

Stk. 2. Forbrugerstyrelsens afgørelser efter §§ 4 e–4 g kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.«

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1069 af 6. november 2008, som ændret senest ved lov nr. 517 af 12. juni 2009, foretages følgende ændring:
1. § 327, stk. 1, nr. 3, affattes således:

»3) når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i Advokatnævnet, jf. § 146, et huslejenævn eller et beboerklagenævn eller et centralt statsligt klagenævn med undtagelse af Forbrugerklagenævnet, og sagen er indbragt af ansøgeren til opfyldelse af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet eller af modparten til ændring af nævnets afgørelse eller et forlig indgået for nævnet.«

§ 327. ---

3) når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold i

- a) Advokatnævnet, jf. § 146,
- b) et huslejenævn eller et beboerklagenævn,
- c) et centralt statsligt klagenævn eller

d) et privat klage- eller ankenævn, der er godkendt af ministeren for familie- og forbrugeranliggender,

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2010.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på sager, hvor klagen til Forbrugerklagenævnet eller et godkendt, privat klage- eller ankenævn er indgivet den 1. januar 2010 eller senere.

§ 4

Stk. 1. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. §§ 4 d-4 h i lov om forbrugerklager, som affattet ved denne lovs § 1, kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de afvigelser, som de færøske og grønlandske forhold tilsiger.